

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2024 | Cilt 7 | Sayı 1

Sayfa: 17-37

Kocaeli University
Journal of Education

E-ISSN: 2636-8846

2024 | Volume 7 | Issue 1

Page: 17-37

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının
mesleki profesyonelliklerini yordama gücü

The predictive power of teachers' attitudes towards
teaching professions for their professionalism

Akın KARAKUYU, <https://orcid.org/0000-0001-7370-5464>

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya MYO, karakuyuakin@gmail.com

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi

20 Haziran 2023

Düzeltilme Tarihi

14 Eylül 2023

Kabul Tarihi

13 Şubat 2024

Önerilen Atıf

Karakuyu, A. (2024). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının mesleki profesyonelliklerini yordama gücü. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 7(1), 17-37. <http://doi.org/10.33400/kuje.1317173>

Recommended Citation

ÖZ

Bir mesleği başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli olan etmenlerden biri de profesyonelliktir. Mesleki profesyonellik için o mesleğe yönelik yeterli bilgi, beceri ve tutuma sahip olmak gerekir. Bu kapsamda çalışmada, öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkiyi ve tutumların profesyonelliği yordama gücünü belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin mesleki profesyonelliğinin ve mesleğe yönelik tutumlarının bazı demografik değişkenlere göre de anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Çalışma ilişkisel tarama yönteminde yürütülmüştür. Çalışma grubu basit seçkisiz örnekleme tekniği ile belirlenen 358 öğretmenden oluşmaktadır. Veriler mesleki profesyonellik ve mesleğe yönelik tutum ölçekleri ile toplanmıştır. Verilerin analizinde, ortalama, standart sapma, Manova, Anova, Kruskall Wallis, Mann Whitney U, Post – Hoc., Korelasyon ve Regresyon analizleri uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin hem mesleki profesyonellikleri hem de mesleğe yönelik tutumlarını değerlendirme düzeyleri yüksektir. Demografik değişkenlere göre, mesleki profesyonellikleri açısından cinsiyet, okul türü, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyi, mezun olunan fakülte ve mezuniyet düzeyi değişkenlerine göre anlamlı fark yok iken kıdem ve branş değişkenlerinde anlamlı farklılık vardır. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarında, cinsiyet ve okul türü değişkenlerinde anlamlı fark yok iken kıdem, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyi, mezuniyet düzeyi, branş ve mezun olunan fakülte değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumları arasında pozitif yönlü, anlamlı ve yüksek düzeyli bir ilişki söz konusudur. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının mesleki profesyonelliklerini yordama gücü ise %53'tür.

Anahtar Sözcükler: öğretmenler, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, öğretmenlerin profesyonellikleri

ABSTRACT

Professionalism is one of the necessary factors to be able to carry out a profession successfully. For professional professionalism, it is necessary to have sufficient knowledge, skills and attitudes towards that profession. Therefore, in this study, it is aimed to determine the relationship and predictive power between teachers' attitudes towards their profession and their professional professionalism. In addition, it was examined whether teachers' professional professionalism and attitudes towards the profession differed significantly according to some demographic variables. The study was carried out in relational screening method. The study group consists of 358 teachers determined by simple random sampling technique. Data were collected with occupational professionalism and attitude scales towards the profession. In the analysis of the data, mean, standard deviation, Manova, Anova, Kruskall Wallis, Mann Whitney U, Post – Hoc., Correlation and Regression analyzes were applied. According to the results of the analysis, both the professional professionalism of teachers and their attitudes towards the profession are high. According to demographic variables, there is no significant difference in terms of professional professionalism in terms of gender, school type, socio-economic level of the region where the school is located, faculty graduated and graduation level, while there is a significant difference in seniority and branch variables. While there was no significant difference in the attitudes of teachers towards their profession, gender and school type variables, significant differences were determined according to the variables of seniority, socio-economic level of the region where the school is located, graduation level, branch and graduated faculty. There is a positive, significant and high-level relationship between teachers' professionalism and their attitudes towards the profession. In addition, the predictive power of teachers' attitudes towards their profession is 53%.

Keywords: teachers, attitude towards teaching profession, teacher professionalism

GİRİŞ

Günümüz dünyasında bilgi, bilim ve teknolojiye meydana gelen baş döndürücü gelişmeler nedeniyle günlük yaşamımızdaki birçok yaşantı biçimimiz değişime uğramıştır. Bu hızlı değişim ve dönüşümlere bireylerin uyumunun sağlanması önem arz etmektedir. Ayrıca bu değişimler sadece bireysel olarak değil toplumsal anlamda da dönüşümü zorunlu kılmıştır. Bu noktada ise devreye eğitim sistemi girmektedir. Eğitim sistemlerinin amacı sadece bireylerin akademik gelişimini sağlamak değil aynı zamanda toplumun ihtiyaçları doğrultusunda bireyleri topluma ve geleceğe hazırlamaktır. Bu süreçte en büyük pay öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenlerin meslek yaşamlarında başarılı olabilmeleri için ise mesleki profesyonellikleri önemlidir.

Kökünü İngilizce olan profesyonellik kavramını sosyologlar, bir işle ilgili bilgi bütünlüğü ve uzmanlık gerektiren becerilere sahip olup toplumun refahını artırmak için yapılan iş olarak tanımlamaktadırlar (Mokk vd., 2009). Profesyonellik, bir meslekle ilgili olarak yüksek standartlara ulaşabilmek ve hizmetin niteliğini geliştirebilmek için gerekli olan davranış ve tutumlara sahip olmaktır (Swisher & Page, 2005). Profesyonellik ile ilgili tanımlamalara baktığımızda bir mesleği başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli bilgi, beceri, tutum ve davranışlara sahip olmak gerektiği vurgulanmaktadır.

Günümüzde profesyonellik çoğunlukla mesleki değer olarak algılanmaktadır (Evetts, 2011). Öğretmen profesyonelliği, hem sınıf ve okulda hem de okul dışında öğretimin gerçekleşmesi ve kalitenin artırılarak öğrencilere mümkün mertebe daha yararlı olma ile ilgili bir kavramdır (Koşar, 2015). Öğretmen profesyonelliği, öğretmenlerin sahip oldukları bilgi ve becerileri mesleki yaşamlarında ne derece kullanabildikleri ve meslek hayatında karşılaştıkları problemlere ne derece çözüm bulabildikleri şeklinde değerlendirilmiştir (Baggini, 2005). Öğretmen profesyonelliği öğretmenlerin mesleklerine yönelik sahip oldukları (alan, pedagojik ve teknolojik) bilgilerini becerileri ve değerleri ile birleştirerek kendilerini mesleğe ait hissedip davranışa dönüştürebilmeleri şeklinde ifade edebiliriz.

Garmston'a (1998) göre, profesyonel bir öğretmen olabilmek için;

- Alan bilgisi açısından yeterli olmak,
- Öğretim yöntem ve tekniklerini bilmek, içeriğe göre yöntem, teknik ve materyal seçimi yaparak gelişim ve öğrenme teorileri hakkında yeterli pedagoji bilgisine sahip olmak,
- Norm ve değer yargıları bakımından zayıf ve güçlü olduğu noktaları bilmek,
- Okuldaki meslektaşları, öğrenciler ve ailelerle sağlıklı bir iletişim ve etkileşimde bulunma özelliklerine sahip olabilmelidirler.

Öğretmen profesyonelliği için uzmanlık, öğrenci merkezlik, özerklik ve öz denetim başlıkları önemlidir. Uzmanlık, alanla ilgili bilgi ve becerileri kapsarken, öğrenci merkezli olma öğrenci gelişimini ön planda tutma, özerklik, öğretmenlerin kendi kararlarını alabilmesini ve öz denetim, öğretmenlerin denetiminin yine kendi meslektaşları tarafından yapılmasını ifade etmektedir (Hoy & Miskel, 2010). Bu başlıklara benzer şekilde, öğretmenlerin profesyonelliklerini artırabilmek için; öğretmenlere profesyonel biçimde işlerini yapabilecekleri özerk ortam hazırlama, karar alma süreçlerine öğretmenlerin katılımını sağlama, öğretmenlere etkili ve üretken olabilmeleri için destek personeli sağlama ve okul yöneticilerinin çeşitli liderlik yaklaşımlarından faydalanmaları söylenebilir (Firestone & Bader, 1992). Özyanık (2023) ve Buyruk ve Akbaş (2021) ise öğretmenlerin profesyonelliğinin artırılabilmesi için öğretmen özerkliğine vurgu yapmışlardır.

Yılmaz & Altinkurt (2014) öğretmen profesyonelliğini, kişisel gelişim, kuruma katkı, mesleki duyarlılık ve duygusal emek olmak üzere dört boyutta incelemişlerdir. Bu boyutlardan kişisel gelişim, öğretmenlerin gönüllü olarak mesleki anlamda kurslara katılarak, kitap ve bilimsel çalışmaları inceleyerek kendilerini geliştirmelerini ifade eder. Kuruma katkı, öğretmenlerin sahip oldukları bilgi ve birikimlerini sosyal, kültürel ve mesleki çalışmalara katılıp projelere destek olarak okul yararına kullanmalarıdır. Mesleki duyarlılık, öğretmenlerin meslektaşları ile uyumlu çalışan, kolayca iletişim kuran ve kendisini dönüştürerek işini en iyi şekilde yapmasıdır. Duygusal

emek boyutu ise, öğretmenlerin özel hayat ile iş hayatındaki duygularını ayrı tutarak kurumun amaçlarına uygun davranışlar göstermesidir.

Mesleki profesyonellik bireyin bakış açısına bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Çünkü bazı insanlar mesleklerini, maddi getiri, bazıları manevi tatmin, bazıları severek bazıları ise zorunlu olarak yerine getirmektedir. Hogan (2019) kişisel farklılıkların çalışanların meslek örgütlenmesi içinde rollerini yerine getirmesinde farklılıklar oluşturabileceğini, Yazıcı (2021) bu farklılıkların mesleki profesyonelliği önemli derecede etkilediğini vurgulayarak bunun ne derece etkilediğini belirlemek gerektiğini vurgulamıştır. Evans (2011) ise öğretmen profesyonelliğini etkileyen faktörleri sıralarken davranış ve entelektüelliğin yanında tutumu da saymıştır.

Tutum, insanların herhangi bir olay, ders, durum, kişi veya nesneye karşı duygu, düşünce ve davranışlarının ortaya çıkmasını sağlayan eğilimdir (Erkuş, 1994). Tutum, bireyin kendine, başka bir bireye, nesneye, toplumsal bir konuya veya olaya karşı daha önceki bilgi ve deneyimlerine dayanarak oluşturduğu bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bir tepki yani ön eğilimdir (İnceoğlu, 2010). Bu nedenle tutum tamamen bireysel bir özellik olup daha önceki yaşantılarımızla elde ettiğimiz bilgi ve duygular sonucu ortaya çıkan, olumlu – olumsuz veya düzey olarak yüksek – orta – düşük gibi farklı seviyelerde olabilmektedir. Bireylerin hayatında önemli yer edinen ve tutum geliştirdikleri hususlardan biri de sahip oldukları meslekleridir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, öğretmenin meslek hakkındaki düşünce, duygu, bilgi ve hissettikleri ve bunun sonucunda ortaya koyduğu performans olarak tanımlanmıştır (Camadan ve Duysak, 2010). Öğretmenlerin, mesleğe, öğrenciye ve okul çalışmalarına yönelik sahip oldukları tutumlar, öğrencilerin öğrenmesine ve kişiliğine geniş ölçüde etki etmektedir (Küçükahmet, 2003). Mesleklerine yönelik olumlu tutumlara sahip olan öğretmenler olumlu rol model olabilirler. Bu ise öğrencilerin hem akademik başarı hem de olumlu davranışlar kazanmasına neden olur (Demirel & Ünişen, 2018). Tutumu yüksek olan öğretmenler; araştırmacı olurlar, daha esnek, sabırlı, tutarlı, iletişime açık, hoşgörülü, değişime uyum sağlayan, bireysel farklılıklara saygılı ve öğrencileri motive edicidirler (Çeliköz & Çetin, 2004).

Öğretmenlerin, öğretme ve öğrenme sürecinde profesyonel bir yaklaşım içinde olmaları tutum, tavır, bilgi ve becerilerinin öğrencileri etkilediği ve bu anlamda iyi bir model oluşturmaları gerekir (Türkoğlu, 2002). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarını bilmek mesleklerindeki başarıyı, doyumunu ve profesyonelliklerini belirlemeye yardımcı olacaktır (Erkuş, vd., 2000). Bu bağlamda çalışmada öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi, Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki nedir? Olarak belirlenmiştir.

Alt problemler:

1. Öğretmenlerin mesleki profesyonellik ve alt boyutlarının düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarının düzeyi nedir?
3. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
7. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları mezuniyet düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
8. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları branşlarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
9. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumları mezun oldukları fakültelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

10. Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri ve alt boyutları arasında ilişki var mıdır?
11. Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarının mesleki profesyonelliklerini ve alt boyutlarını yordama gücü nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında çalışmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki ve yordama gücü incelendiği için nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, birden fazla ölçülebilir değişken arasındaki ilişkileri konu edinip bunların arasındaki ilişkinin, varlığını, yönünü, durumunu ve derecesini belirlemeyi amaçlar (McMillan & Schumacher, 2014).

Evren Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini İç Anadolu Bölgesindeki bir ilde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise basit seçkisiz örnekleme tekniği ile belirlenen 358 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü belirlenirken Gay ve Airasian (1999) tarafından düzenlenen evren-örneklem tablosu dikkate alınmıştır. Buna göre çalışma evreni 1500 – 2000 aralığında örneklem büyüklüğü 306 – 322 aralığında olması yeterlidir. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi, evrendeki her bir birimin örnekleme seçilme şansının eşit olduğu örnekleme tekniğidir (Büyükoztürk, vd., 2011). Katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	139	39,1
	Erkek	219	60,9
Kıdem	0-8 yıl	66	18,4
	9-16 yıl	95	26,8
	17-25 yıl	147	40,8
	25 üstü	50	14,0
	Görev yeri	Anaokulu	18
Okulun bulunduğu bölgenin sosyo ekonomik düzeyi	İlkokul	193	54,2
	Ortaokul	108	30,2
	Lise	38	10,6
	Düşük	164	45,8
Mezuniyet derecesi	Orta	137	38,5
	Yüksek	57	15,6
	Eğitim enstitüsü	10	2,8
Branş	Lisans	306	85,5
	Lisansüstü	42	11,7
	Okul öncesi	50	14,0
	Sınıf	153	43,0
	Sosyal bilimler	27	7,3
	Fen bilimleri	58	16,2
	Dil bilimleri	47	12,8
Mezun olunan fakülte	Beden ve sanat	25	6,7
	Eğitim	278	77,7
	Fen edebiyat	48	13,4
Toplam	Diğer	32	8,9
		358	100

Veri Toplama Araçları

Çalışmada verileri toplamak için öğretmenlerin mesleki profesyonellik ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellik ölçeği

Yılmaz ve Altınkurt (2014) tarafından geliştirilen ölçek 24 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 1- kesinlikle katılmıyorum, 2- katılmıyorum, 3- kararsızım, 4- katılıyorum ve 5- kesinlikle katılıyorum şeklindedir. Katılımcıların ölçekten alabileceği puanlar 24 ile 120 arasında değişmektedir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinde X²/sd oranı 2.66 RMSEA değeri 0.08, GFI değeri 0.82, CFI değeri 0.8 AGFI değeri 0.78 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğe ait cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,90 dır. Bu çalışmadaki belirlenen örneklem için güvenilirlik katsayısı 0,915 dir. Bu değer ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları için veriler Kahramanoğlu vd. (2018) tarafından geliştirilen ölçek kullanılarak elde edilmiştir. 5'li likert tipindeki ölçeğin puanlaması; Kesinlikle Katılmıyorum: 1, Katılmıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Tamamen Katılıyorum: 5 şeklindedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan ise 60'tır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinde X²/sd oranı 2.45, RMSEA değeri 0.065, GFI değeri 0.95, CFI değeri 0.98 AGFI değeri 0.91 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin orijinalinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,77 dir. Çalışmada belirlenen örneklem için ise 0,87 dir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediği belirlenmiştir. Çalışmadaki öğretmenlerin mesleki profesyonelleri ve mesleğe yönelik tutumları için skewness ve kurtosis değerleri hesaplanmıştır. Bu değerler mesleki profesyonellik için skewness değeri -0.618 Kurtosis değeri -0.016 dir. Mesleğe yönelik tutum için Skewness değeri -1.077 kurtosis değeri 1.308 dir. Bu değerlerin -1.5 ile +1.5 arasında olması verilerin normal dağılım gösterdiği anlamına gelmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Öğretmenlerin mesleki profesyonellik ve alt boyutlarının düzeyi ile mesleğe yönelik tutumlarının düzeyini belirlemek için ölçekten aldıkları puanların ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Öğretmenlerin demografik değişkenleri ile mesleki profesyonellik ve mesleki tutumları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için, Manova, Anova, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis, aralarındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon ve yordama gücünü belirlemek için regresyon analizleri kullanılmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.05.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: Toplantı no:4, Karar no:12

BULGULAR

Araştırmanın bu kısmında belirlenen alt problemler için elde edilen bulgulara sırasıyla yer verilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonellik ve Alt Boyutlarına ait Betimsel İstatistikler

Değişkenler	N	Min.	Mak.	X	SS	Düzye
Kişisel gelişim boyutu	358	1,0	5,0	3,65	1,11	Orta
Mesleki duyarlılık boyutu	358	1,0	5,0	4,70	0,56	Yüksek
Kuruma katkı boyutu	358	1,0	5,0	4,09	0,96	Yüksek
Duygusal emek boyutu	358	1,0	5,0	4,60	0,64	Yüksek
Mesleki profesyonellik	358	1,0	5,0	4,25	0,83	Yüksek

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması, 4,25 standart sapması 0,83 dür. Kişisel gelişim boyutundan aldıkları puanların ortalaması, 3,65 standart sapması 1,11 dir. Mesleki duyarlılık boyutundan aldıkları puanların ortalaması, 4,70 standart sapması 0,56 dir. Kuruma katkı boyutundan aldıkları puanların ortalaması, 4,09 standart sapması 0,96 dir. Duygusal emek boyutundan aldıkları puanların ortalaması, 4,60 standart sapması 0,64 dür. Ölçek 5'li likert olduğu için ortalama 1 - 5 arasında değişmektedir. Bu düzeylerin belirlenmesinde Puan Aralığı= (En yüksek puan-En düşük puan)/Düzye sayısı formülü kullanılmıştır (Kaplanoğlu, 2014). Bu formül kullanılarak puan aralığı= (5-1)/3=1.33 olarak hesaplanmıştır. Bu aralığa göre ortalamanın 1.00 - 2.33 olması düşük düzyeye, 2.34 - 3.67 olması orta düzyeye, 3.68 - 5.00 olması yüksek düzyeye işaret etmektedir. Ölçeklerden alınan ortalamalara göre, öğretmenlerin kişisel gelişim boyutu orta düzye, mesleki duyarlılık, kuruma katkı ve duygusal emek boyutları yüksek düzyededir. Ölçeğin tamamı olan mesleki profesyonellikleri de yüksek düzyededir.

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının düzeyini belirlemek için ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmış ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Öğretmenlerin Mesleğe Yönelik Tutumlarına ait Betimsel İstatistikler

Değişkenler	N	Min.	Max.	Mean	Std.Deviation	Düzye
Mesleğe yönelik tutum	358	1,0	5,0	4.53	0.70	Yüksek

Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması, 4,53 standart sapması 0,70 dir. Ölçek 5'li likert olduğu için ortalama 1 - 5 arasında değişmektedir. Bu aralığa göre ortalamanın 1.00 - 2.33 olması düşük düzyeye, 2.34 - 3.67 olması orta düzyeye, 3.68 - 5.00 olması yüksek düzyeye işaret etmektedir. Bu ortalamaya göre öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları yüksek düzyededir.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için manova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre MANOVA Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Wilks Lambda	F	p	Hipotez sd	Hata sd	η^2
Mesleki profesyonellik Mesleğe yönelik tutum	0.997	0.456	0.634	2	355	0.003

Tablo 4'te ki verilere göre yapılan MANOVA analizi sonuçlarında; öğretmenlerin cinsiyetlerine göre mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklılık yoktur. [$F(2,355)=0.456$, (λ)=0.997, $p>0.05$].

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarının kıdemlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için MANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre MANOVA Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Wilks Lambda	F	p	Hipotez sd	Hata sd	η^2
Mesleki profesyonellik Mesleğe yönelik tutum	0.953	2.853	0.009*	6	706	0.024

* $p<0,05$

Tablo 5'te ki verilere göre yapılan MANOVA analizi sonuçlarında; öğretmenlerin kıdemlerine göre mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklılık vardır. [$F(6,706)=2.853$, (λ)=0.953, $p<0.05$]. Farklılığın hangi grup ve bağımlı değişken lehine olduğunu belirlemek için post - hoc. Analizi yapılmış sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Post-Hoc. Analizi Sonuçları

Değişkenler	I	J	Mean difference	Std.error	p
Mesleki profesyonellik	0-8 yıl	9-16 yıl	3.36	1.893	0.459
		17-25 yıl	-2.28	1.756	1.000
		25 ve üstü	-3.58	2.220	0.644
	9-16 yıl	17-25 yıl	-5.65	1.556	0.002*
		25 ve üstü	-6.94	2.065	0.005*
		17-25 yıl	-1.29	1.940	1.000
Mesleğe yönelik tutum	0-8 yıl	9-16 yıl	1.10	0.881	1.000
		17-25 yıl	-0.97	0.817	1.000
		25 ve üstü	-1.57	1.032	0.776
	9-16 yıl	17-25 yıl	-1.97	0.724	0.039*
		25 ve üstü	-2.57	0.960	0.046*
		17-25 yıl	-0.60	0.902	1.000

Tablo 6'da ki post-hoc. analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin hem mesleki profesyonelliklerinde hem de mesleğe yönelik tutumlarında kıdemi 17 yılın üstünde olanlar lehine anlamlı farklılık vardır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarının görev yaptıkları okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Manova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Post-Hoc. Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Wilks Lambda	F	p	Hipotez sd	Hata sd	η^2
Mesleki profesyonellik Mesleğe yönelik tutum	0.962	2.271	0.063	6	706	0.019

Tablo 7'de ki verilere göre yapılan MANOVA analizi sonuçlarında; öğretmenlerin görev yaptıkları okul türlerine göre mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklılık yoktur. [$F(6,706)=2.271$, (λ)=0.962, $p>0.05$].

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarının okullarının bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Manova analizinin varsayımlarından Box'ın M kovaryans eşitliği sağlanmadığı için Anova analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Düzeyine Göre ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	N	X	Gruplar	df	X Square	F	p
Mesleki profesyonellik	Düşük	164	102.00	Gruplar arası	2	68.864	0.471
	Orta	137	102.92				
	Yüksek	57	101.17	Grup içi	355	146.111	
Mesleğe yönelik tutum	Düşük	164	55.13	Gruplar arası	2	99.421	3.252
	Orta	137	53.95				
	Yüksek	57	53.17	Grup içi	355	30.572	

* $p < 0,05$

Tablo 8'de ki verilere göre yapılan ANOVA analizi sonuçlarında; öğretmenlerin okullarının bulunduğu bölgelerin sosyo-ekonomik düzeyine göre mesleki profesyonelliklerinde anlamlı farklılık yok iken mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklılık vardır. Mesleğe yönelik tutumdaki bu farklılığın hangi grup lehine olduğunu belirlemek için post – hoc. analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9

Öğretmenlerin Mesleğe Yönelik Tutumlarında Post-Hoc. Analizi Sonuçları

Değişkenler	I	J	Mean difference	Std.error	p
Mesleğe yönelik tutum	Düşük	Orta	1.17	0.638	0.066
		Yüksek	1.95	0.855	0.023*
	Orta	Yüksek	0.77	0.876	0.375

* $p < 0,05$

Tablo 9'da ki verilere göre yapılan post-hoc. analizinde öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarında tutum düzeyi düşük olanlarla yüksek olanlar arasında tutum düzeyi düşük olanlar lehine anlamlı farklılık vardır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarının mezuniyet düzeyleri değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için MANOVA analizinin varsayımlarından Box'ın M kovaryans eşitliği sağlanmadığı için mesleki profesyonellik değişkeninde ANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir. Mesleğe yönelik tutum değişkeninde ise Levene test varyans eşitliği sağlanmadığı için non parametrik testlerden Kruskal Wallis testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10

Öğretmenlerin Mesleki Profesyonelliklerinin Mezuniyet Düzeylerine Göre ANOVA Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	N	X	Gruplar	df	X Square	F	p
Mesleki profesyonellik	Eğitim Enst.	10	105.20	Gruplar arası	2	170.08	1.169
	Lisans	306	101.83				
	Lisansüstü	42	104.42	Grup içi	355	145.54	

Tablo 10'da ki verilere göre yapılan ANOVA analizi sonucunda öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mezuniyet dereceleri arasında anlamlı farklılık yoktur.

Mesleğe yönelik tutumları ile mezuniyet düzeyleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis yapılmış sonuç Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11

Öğretmenlerin Mesleğe Yönelik Tutumlarında Mezuniyet Düzeylerine Göre Kruskal Wallis Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Gruplar	N	X	ss	Chi Square	df	p
Mesleğe yönelik tutum	Eğitim Enst.	10	54.37	5.56	7.270	2	0.026*
	Lisans	306					
	Lisansüstü	42					

* $p < 0,05$

Tablo 11’de ki verilere göre öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile mezuniyet düzeyleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için non parametrik testlerden Kruskal Wallis testi yapılmış ve anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Farklılığın hangi grubun lehine olduğunu belirlemek için 3 grup (eğitim enstitüsü, lisans ve lisansüstü) arasında Mann Whitney U testi kullanarak tek tek karşılaştırma yapılmış ve sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Mesleki Tutumlarının Gruplara Göre Karşılaştırmalı Mann Whitney U Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Gruplar	Mean Rank	Sum of Ranks	U	Z	p
Tutum	Eğt.Enst. - Lisans	225,30	2253,0	862,0	-2,372	0,018*
	Lisansüstü	33,30	333,0	142,0	-1,606	0,108
	Lisans - Lisansüstü	171,72	52545,0	5574,0	-1,407	0,159

* $p < 0,05$

Tablo 12’de yapılan Mann Whitney U karşılaştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarında eğitim enstitüsü mezuniyeti olanların lehine anlamlı fark vardır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarının branş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için MANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13

Öğretmenlerin Branşlarına Göre MANOVA Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Wilks Lambda	F	p	Hipotez sd	Hata sd	η^2
Mesleki profesyonellik Mesleğe yönelik tutum	0.935	2.397	0.008*	10	702	0.033

Tablo 13’te ki verilere göre yapılan MANOVA analizi sonuçlarında; öğretmenlerin branşlarına göre mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklılık vardır. [$F(10,702)=2.397$, (λ)=0.935, $p < 0.05$]. Farklılığın hangi bağımsız değişkende hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için post-hoc. analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14
Branş Değişkenine Göre Post-Hoc. Analiz Sonuçları

Değişkenler	I	J	Mean Difference	Std.hata	p
Mesleki profesyonellik	Okul öncesi	Sınıf öğrt.	-0,517	1,938	1,000
		Sosyal bilgiler	4,985	2,879	1,000
		Dil bilimleri	1,152	2,298	1,000
		Fen bilimleri	5,730	2,432	0,019*
		Beden ve sanat	4,600	2,957	0,121
	Sınıf öğrt.	Sosyal bilgiler	5,501	2,524	0,450
		Dil bilimleri	1,669	1,834	1,000
		Fen bilimleri	6,247	2,001	0,029*
		Beden ve sanat	5,117	2,613	0,765
	Sosyal bilgiler	Dil bilimleri	-3,833	2,810	0,173
		Fen bilimleri	0,746	2,921	0,799
		Beden ve sanat	-0,385	3,370	0,909
	Dil bilimleri	Fen bilimleri	4,579	2,351	0,052
		Beden ve sanat	3,448	2,890	0,234
	Fen bilimleri	Beden ve sanat	-1,130	2,998	0,706
Mesleğe yönelik tutum	Okul öncesi	Sınıf öğrt.	-1,368	0,894	0,127
		Sosyal bilgiler	0,030	1,328	0,982
		Dil bilimleri	-1,441	1,060	0,175
		Fen bilimleri	1,669	1,122	0,138
		Beden ve sanat	0,466	1,364	0,733
	Sınıf öğrt.	Sosyal bilgiler	1,399	1,165	0,230
		Dil bilimleri	-0,072	0,846	0,932
		Fen bilimleri	3,038	0,923	0,001*
		Beden ve sanat	1,835	1,205	0,129
	Sosyal bilgiler	Dil bilimleri	-1,472	1,296	0,257
		Fen bilimleri	1,638	1,084	0,225
		Beden ve sanat	0,435	1,333	0,779
	Dil bilimleri	Fen bilimleri	3,119	1,084	0,004*
		Beden ve sanat	1,908	1,383	0,153
	Fen bilimleri	Beden ve sanat	-1,202	1,383	0,385

* $p < 0,05$

Tablo 14'te yapılan karşılaştırmalarda öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinde okul öncesi ve sınıf öğretmenleri lehine, mesleğe yönelik tutumlarında ise dil bilimleri (Türkçe, İngilizce ve Arapça) öğretmenleri ile sınıf öğretmenleri lehine anlamlı fark vardır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve mesleğe yönelik tutumlarının mezun oldukları fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için MANOVA analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 15*Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelerine Göre MANOVA Analizi Sonuçları*

Bağımlı Değişkenler	Wilks Lambda	F	p	Hipotez sd	Hata sd	η^2
Mesleki profesyonellik Mesleğe yönelik tutum	0.966	3.100	0.015*	4	708	0.017

* $p < 0,05$

Tablo 15’te ki verilere göre yapılan MANOVA analizi sonuçlarında; öğretmenlerin mezun oldukları fakültelerine göre mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı farklılık vardır. [$F(4,708)=3.100$, (λ)=0.966, $p < 0.05$]. Farklılığın hangi bağımsız değişkende hangi gruplar lehine olduğunu belirlemek için post-hoc. analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16*Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre Post-Hoc. Analiz Sonuçları*

Değişkenler	I	J	Mean Differnce	Std.hata	p
Mesleğe yönelik tutum	Eğitim	Fen Edebiyat	2,58	0,86	0,003*
		Diğer	0,79	1,02	0,442
Mesleki profesyonellik	Fen edebiyat	Diğer	-1,79	1,25	0,155
		Eğitim	3,50	1,87	0,063
	Fen edebiyat	Diğer	3,85	2,24	0,086
		Diğer	0,35	2,74	0,897

* $p < 0,05$

Tablo 16’da ki verilere göre öğretmenlerin mezun oldukları fakültelerine göre mesleki profesyonelliklerinde anlamlı farklılık yoktur. Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarında ise eğitim fakültesi mezunları lehine anlamlı farklılık vardır.

Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ve alt boyutları ile mesleğe yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17*Mesleğe Yönelik Tutum İle Mesleki Profesyonellik Ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki*

	Mesleki profesyonellik	Kişisel gelişim	Mesleki duyarlılık	Kuruma katkı	Duygusal emek
r	0,728	0,497	0,640	0,596	0,655
Mesleğe yönelik tutum	p	0,00**	0,00**	0,00**	0,00**
	N	358	358	358	358

** $p < 0,01$

Tablo 17’de ki verilere göre öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleğe yönelik tutumları arasında anlamlı, pozitif yönlü ve yüksek düzeyde bir ilişki vardır ($r=0.728$; $p < 0.01$). Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile kişisel gelişim alt boyutunda ($r=0.497$; $p < 0.01$) mesleki duyarlılık alt boyutunda ($r=0.640$; $p < 0.01$) kuruma katkı boyutunda ($r=0.596$; $p < 0.01$) ve duygusal emek boyutunda ($r=0.655$; $p < 0.01$) orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır.

Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarının mesleki profesyonelliklerini ve alt boyutlarını yordama gücünü belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizinden önce Durbin – Watson, Tolerance ve VIF gibi varsayımlar kontrol edilmiştir. Modelin, Durbin – Watson değeri 2.075, Tolerance değeri 0.391 ve VIF değeri 2.12 olarak hesaplanmıştır. Büyükuysal ve Öz’e

(2016) göre bu değerler varsayımların kabul edildiği anlamına gelmektedir. Regresyon analizine ait sonuçlar tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18
Regresyon Analizi Sonuçları

Yordanan değişken	Yordayıcı değişken	β	SHB	t	F	R ²	p
Mesleki profesyonellik	Mesleki tutum	1.580	0.079	3.790	402.194	0.530	0.00**
Sabit		16.321	4.306	20.055			
Kişisel gelişim boyutu	Mesleki tutum	0,384	0,036	10,808	116,813	0,247	0,00**
Sabit		-2,594	1,941	-1,136			
Mesleki duyarlılık	Mesleki tutum	0,239	0,015	15,719	247,073	0,410	0,00**
Sabit		10,536	0,832	12,662			
Kuruma katkı boyutu	Mesleki tutum	0,597	0,043	14,011	196,304	0,355	0,00**
Sabit		0,353	2,327	0,152			
Duygusal emek boyutu	Mesleki tutum	0,360	0,022	16,367	267,882	0,429	0,00**
Sabit		8,025	1,203	6,670			

** $p < 0,01$

Tablo 18’de görüldüğü gibi öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları mesleki profesyonelliklerini ve alt boyutlarının tamamını yordamaktadır. Yordama gücü ise R2 değerinin 0.530 olması nedeniyle % 53 dür. Bir başka ifadeyle öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinin %53 ü mesleğe yönelik tutumlarından kaynaklanmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları kişisel gelişimlerinin %24,7 sini, mesleki duyarlılıklarının %41’ ini, kuruma katkılarının %35,5’ini ve duygusal emeklerinin %42,9’ unu yordamaktadır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Öğretmenlerin hem mesleki profesyonellikleri hem de mesleğe yönelik tutumları yüksek düzey olarak belirlenmiştir. Bu sonuç öğretmenlerin mesleklerine karşı olumlu bakış açısına sahip oldukları ve mesleklerini severek yaptıkları bu nedenle mesleğe yönelik tutum düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Öte yandan alan yazında öğretmenlik mesleğinin profesyonel bir meslek olup olmadığı tartışması da mevcuttur. Demirkasımoğlu (2010) bireysel özerklik olmaması, Carr (2000) yerleşme ve denetim için meslek kuruluşlarının aktif olmaması, Goepel (2012) öğrencilerinin müşteri gibi görülemeyeceği gibi nedenlerle öğretmenliği yarı profesyonel meslek olarak değerlendirirler. Buna karşın Firestone ve Bader (1992) ve Hoy ve Miskel (2010) gibi öğretmenliği profesyonel bir meslek olarak gören araştırmacılar da vardır. Profesyonellik kavramı, günümüzde artık mesleki değer olarak kullanılmaktadır (Evetts, 2011). Öğretmenlerin profesyonellik düzeylerinin ve alt boyutlarının yüksek olması mesleki anlamda kişisel gelişimlerini tamamlama, bağlı hissetme, kuruma ve öğrencilere katkı sunma ve duygusal emek vererek bağ kurmalarını sağlayacaktır.

Cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarında ve mesleki profesyonelliklerinde anlamlı fark yoktur. Öğretmenlik mesleği fiziksel güçten ziyade zihin gücü ile yürütülen bir meslek olması münasebetiyle bu meslek için cinsiyet değişkeni öğretmenlerin tutum ve profesyonelliklerinde anlamlı farklılık oluşturmamıştır denilebilir. Karnak (2020), Aslıhak (2022), Çelik ve Yılmaz (2015) ve Fakılı (2019) yaptıkları çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinde anlamlı farklılık olmadığını belirlemişlerdir. Çapa ve Çil (2000), Tanel, Kaya Şengören ve Tanel (2007) ve Uyar ve Karakuyu (2020) yaptıkları çalışmalarda bu çalışmadaki sonuca benzer olarak cinsiyet ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir.

Kıdem değişkenine göre öğretmenlerin hem mesleğe yönelik tutumlarında hem de mesleki profesyonelliklerinde görev süresi 17 yılın üstünde olanlar lehine anlamlı farklılık vardır. Altıncı ve Yılmaz (2014) kıdem profesyonelliği dolaylı olarak etkilediğini vurgulamıştır. Bayhan (2011) kıdemi 26 yıl üstü, Çekin (2015) kıdemi 21 ve 25 yıl üstü, Tukonic ve Harwood (2015) kıdemi 21 yıl üstü olan ve Yazıcı (2021) kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinde anlamlı fark olduğunu ortaya koymuşlardır. Çalışmadaki sonuçla yine benzer şekilde Karahan (2005) ve Tanrıverdi (2008) mesleğe yönelik tutumda kıdemi yüksek olanlar lehine anlamlı farklılık belirlemişlerdir. Uzun yıllar bu mesleğe gönül veren çok sayıda öğrenci yetiştiren öğretmenlerin meslekleri ile aralarında duygusal bağ kurdukları maddi anlamda yeterli kazançları olmasa bile mesleğin manevi yönünün ağır basması nedeniyle mesleğe karşı olumlu tutum içerisinde oldukları ve görevlerini profesyonel bir şekilde yerine getirmeye çalıştıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü değişkenine göre mesleğe yönelik tutumlarında ve profesyonelliklerinde anlamlı farklılık yoktur. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türü ile mesleki profesyonellikleri ve tutumlarında anlamlı farklılık çıkmaması bu değişkenlerin farklı okul türünden daha çok bireysel özelliklerden etkileniyor olmasından kaynaklı olabilir. Piji Küçük (2012) müzik öğretmenlerinin tutumlarını incelediği çalışmada devlete bağlı okullarda çalışan öğretmenlerin özel sektörde çalışan öğretmenlere göre tutumlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını ifade etmiştir. Bayhan (2011) ve Çelik ve Yılmaz (2015) bu çalışmadaki bulguları destekler nitelikte okul türü ile öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yazıcı (2021) okul türü olarak ilköğretim, ortaokul ve lise öğretmenlerinin mesleki profesyonelliklerini karşılaştırmış ve sınıf öğretmenleri lehine anlamlı fark tespit etmiştir. Pearson ve Moomaw (2005) ise çalışmalarında lise öğretmenlerinin profesyonelliklerinin diğer okul kademesindeki öğretmenlere göre anlamlı farklılık gösterdiğini ortaya koymuşlardır.

Görev yaptıkları okulların bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik özelliklerine göre ise mesleki profesyonelliklerinde anlamlı fark yok iken mesleğe yönelik tutumlarında sosyo-ekonomik düzeyi düşük bölgede görev yapanların lehine anlamlı fark vardır. Bu fark sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan bölgelerde görev yapan öğretmenlerin eğitimde eşitliği sağlayabilme adına öğrencilere karşı fedakâr ve özverili çalışmaları nedeniyle mesleğe karşı olumlu tutum geliştirmelerinden kaynaklıdır denilebilir. Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007) öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarında sosyo ekonomik özelliklerin anlamlı fark oluşturmadığını ortaya koymuştur. Demir (2021) benzer şekilde öğretmenlerin il, ilçe veya köylerde görev alma durumlarına göre profesyonelliklerinde anlamlı fark olmadığını belirlemiştir. Korkmaz ve Sadık (2011) okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi arttıkça öğretmenlerin mesleki sorumluluk ve öğrenmeye karşı tutumlarının olumlu yönde değiştiğini belirtmişlerdir. Dursun (2023) yüksek lisans çalışmasında okulun bulunduğu sosyal çevrenin öğretmenlerin tutumlarında demokratik tutum alt boyutunda alt düzey lehine anlamlı farklılık belirlemiştir. Öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinin sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaması koşullara bağlı olmaksızın öğretmenlerin görevlerini layıkıyla yerine getirme çabalarından kaynaklı olabilir.

Öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinde mezuniyet düzeylerine göre anlamlı farklılık yokken mesleğe yönelik tutumlarında 1990 yılında kapatılıp fakülteye dönüştürülen ve dolayısıyla hizmet süresi 30 yıldan fazla olan öğretmenlerin mezun oldukları eğitim enstitüsü olan grup lehine anlamlı fark vardır. Bu sonuç, çalışmadaki kıdem yılı 17 – 25 yıl ve 25 yıl üstü olanların lehine anlamlı fark olması sonucu ile de birbirini desteklemektedir. Ayrıca bu sonuca benzer ve destekler nitelikte çalışmada, öğretmenlerin mezun oldukları fakültelerine göre mesleki profesyonelliklerinde anlamlı farklılık yokken öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarında eğitim fakültesi mezunları lehine anlamlı farklılık vardır. Eğitim fakültelerinde öğretmenliğin hem alan hem de pedagojik boyutuna yönelik eğitim verilmesi, staj imkânı ve öğretmenlik mesleği ile ilgili örtük öğrenmeler mesleğe yönelik tutum oluşmasına ve bu nedenle anlamlı farklılık oluşmasına neden olmuştur denilebilir. Ekici (2020) ve Abay (2021) öğretmenlerin mesleki

profesyonellikleri ile mezuniyet durumları arasında anlamlı fark olmadığını bulmuştur. Ekici (2020) ve Demir (2021) çalışmadaki sonuca benzer şekilde hem mezuniyet düzeyinin yüksek okul, lisans veya lisansüstü olma durumuna göre hem de mezun oldukları fakültelerin eğitim, eğitim enstitüsü ve diğer fakülteler olma durumuna göre profesyonellikte anlamlı farklılık olmadığını belirlemiştir. Aksoy Zor ve Birol (2021) yaptıkları çalışmada bu çalışmadaki sonuca ters yönlü olarak sınıf öğretmenlerinin mezuniyet düzeyi lisansüstü olanlar lehine mesleki profesyonelliklerinde anlamlı farklılık bulmuşlardır.

Branş değişkenine göre, öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinde okul öncesi ve sınıf öğretmenleri lehine, mesleğe yönelik tutumlarında ise dil bilimleri (Türkçe, İngilizce ve Arapça) öğretmenleri ile sınıf öğretmenleri lehine anlamlı fark vardır. Benzer şekilde Yılmaz, Altinkurt, Güner ve Şen (2015) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin mesleki profesyonelliklerinin branş öğretmenlerine göre farklılaştığını belirlemişlerdir. Aslıhak (2022) öğretmenlerin mesleki profesyonelliklerinin, Çam ve Üstün (2016) ise öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarının branşa göre değişmediğini raporlamışlardır. Sınıf öğretmenleri diğer branşlara göre gelişime ve öğrenmeye açık küçük öğrenci grubuyla uzun yıllar tek öğretmen olarak görev yapmaları mesleklerine karşı daha duyarlı, daha yüksek tutum ve profesyonel biçimde yapmalarını sağlamaktadır.

Çalışma kapsamında öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki yüksek düzey olarak belirlenmiştir. Mesleki tutumun profesyonelliği yordama gücü ise % 53 dür. Mesleğini severek yapan, saygı duyan, özverili davranan ve olumlu tutuma sahip insanlar mesleklerini eksiksiz bir şekilde yerine getirme çabasını göstermektedirler. Öğretmenlerin mesleğe yönelik tutum düzeylerinin yüksek olması beraberinde mesleki profesyonelliği getirdiği söylenebilir. Kılınç vd. (2015) bu ilişkiyi profesyonelliği bireyin mesleğine yönelik tutum ve davranışı olarak açıklamıştır. Tutumu doğrudan etkileyebilecek olan okulun bürokratik yapısı ile profesyonellik arasında orta düzeyin üstünde (Cerit, 2012); okul müdürüne güven ile profesyonellik arasında orta düzey (Koşar, 2015) ve tutumu etkileyen bireysel özelliklerden öz-yeterlik ve kurumsal öğrenme düzeyleri ile pozitif (Özdemir, vd., 2015) ilişki belirlenmiştir. Eroğlu, Erdoğan ve Özbek (2018) öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile mesleki gelişime yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğunu, tutumun profesyonelliği açıklama gücünü ise %32 olarak ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde Yazıcı (2021) öğretmenlerin kişisel özellikleri ile mesleki profesyonellikleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki ve % 31 oranında yordama gücü olduğunu ifade etmiştir. Herhangi bir mesleğe karşı tutum bireylerin o meslekle bilgi, duygu ve davranışlarının oluşmasını doğrudan etkileyeceği için profesyonelliklerini de yakından etkileyecektir.

Sonuç olarak, öğretmenlerin hem mesleki profesyonellikleri hem de mesleğe yönelik tutumları yüksek düzeyde çıkmıştır. Mesleki profesyonellikleri açısından cinsiyet, okul türü, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyi, mezun olunan fakülte ve mezuniyet düzeyi değişkenlerine göre anlamlı fark yok iken kıdem ve branş değişkenlerinde anlamlı farklılık vardır. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarında, cinsiyet ve okul türü değişkenlerinde anlamlı fark yok iken kıdem, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik düzeyi, mezuniyet düzeyi, branş ve mezun olunan fakülte değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Tutum ile profesyonellik arasında yüksek düzeyli bir ilişki söz konusudur ve tutum profesyonelliğin % 53'ünü açıklamaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin mesleklerini profesyonel bir şekilde yerine getirebilmeleri için öncelikle mesleğe karşı olumlu tutum içinde olmaları gerekmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre şu öneriler getirilebilir;

- Mesleki profesyonellik ve tutum oluşmasında bireysel özellikler etkili olduğu için medeni durum, ekonomik durum, görev yaptığı okuldaki süresi, ve haftalık ders saati gibi farklı demografik özelliklerin yer aldığı çalışmalara yer verilebilir.

- Eğitim sistemindeki diğer paydaşların profesyonelliği ve tutumu etkileyebilecek çevresel faktörler olduğu düşünüldüğünde bu faktörlerin değişken olarak ele alındığı çalışmalar yapılabilir.
- Profesyonellik ve tutum koşullara göre değişebileceği için öğretmenlerin konu ile ilgili görüşlerini ve ortaya çıkmasını etkileyen faktörlerin neler olabileceğini belirleyen nitel çalışmalara yer verilebilir.
- Alan yazında bu kavramlar daha çok öğretmen adayları ile çalışılmıştır. Aktif olarak mesleğin içinde olan öğretmenlerin örneklem grubunda yer aldığı çalışmaların sayısı artırılabilir.
- Özel okullarda görev yapan öğretmenlerin mesleğe yönelik tutum ve profesyonellikleri ile aralarındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik çalışmaların sayısı artırılabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma çalışmaya katılan öğretmenler ve çalışmada kullanılan veri toplama araçları ile sınırlıdır.

Destek ve Teşekkür

Yazar olarak çalışma ile ilgili herhangi bir destek ya da teşekkür beyanım bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın tüm süreci makalenin beyan edilen tek yazarı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarı olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanım olmadığını ifade ederim.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.05.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: Toplantı no:4, Karar no:12

KAYNAKÇA

- Abay, M. (2021). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki profesyonellik ve mesleğe adanmışlık düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Aksoy Zor, E. & Birol, Z. N. (2021). Sınıf öğretmenlerinin mesleki profesyonellik becerileri ile yüksek lisans eğitimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9 (11), 1-27.
- Altinkurt, Y. ve Yılmaz, K. (2014). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Sakarya University Journal of Education*, 4(2), 57-71.

- Aslıhak, Ü.Ş. (2022). *AB projelerinin öğretmenlerin mesleki öğrenme ve mesleki profesyonelliklerine katkısının incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.
- Baggini, J. (2005). What professionalism means for teachers today. *Education Review*, 18(2), 5-11.
- Bayhan, G. (2011). *Öğretmenlerin profesyonelliğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Bozdoğan, A.E. ve Aydın, D. & Yıldırım, K.(2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 8 (2), 83-97.
- Buyruk, H. & Akbaş A. (2021). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ile özerkliği arasındaki ilişkiye dair bir çözümleme. *Eğitim ve Bilim*, 46(208), 431 - 451. <https://doi.org/10.15390/EB.2021.9996>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2011), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem A Yayınları, 10.Baskı
- Büyükusta, M.Ç. & Öz, İ.İ. (2016). Çoklu doğrusal bağıntı varlığında en küçük karelere alternatif yaklaşım: ridge regresyon. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 110-114
- Camadan, F., & Duysak, A. (2010). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması: *Rize Üniversitesi örneği. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 30-42.
- Carr, D. (2000). *Professionalism and ethics in teaching*. Taylor& Francis Group.
- Cerit, Y. (2013). Okulun bürokratik yapısı ile sınıf öğretmenlerinin profesyonel davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(4), 497-521.
- Çam, E. & Üstün, A. (2016). Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkisi, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 459-476
- Çapa, Y. & Çil, N. (2000), Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69 – 73.
- Çekin, A.(2015). İmam-hatip lisesi meslek dersleri öğretmenlerinin profesyonelliği üzerine bir araştırma, *International Journal of Social Science*, 37, 85 – 100.
- Çelik, M., & Yılmaz, K. (2015). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ile tükenmişlikleri arasındaki ilişki. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 93-122.
- Çeliköz, N., & Çetin, F. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 162(1), 139-157.
- Demir, H. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin mesleki profesyonellikleri ile öğretim yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Demirel, N. & Ünişen A. (2018). Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67): 997 – 1013.
- Demirkasımoğlu, N. (2010). Defining Teacher professionalism from different perspectives. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 2047–2051
- Dursun, B.(2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin rehberlik yeterlilikleri ile çocukların duygularına verdikleri tepkiler ve öğretmenlik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.
- Ekici, E. (2020). *Öğretmenlerin profesyonelleşme düzeyleri ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Eroğlu, M., Erdoğan, U. & Özbek, R. (2018). Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleriyle mesleki gelişime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)* 5(30), 4379-4388.
- Erkuş, A. (1994). *Psikolojik terimler sözlüğü*. Doruk Yayınları
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T., & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25 (116), 27-33.
- Evans, L. (2011). The 'shape' of teacher professionalism in England: Professional standards, performance management, professional development and the changes proposed in the 2010 White Paper. *British Educational Research Journal*, 37(5), 851-87

- Evetts, J. (2011). A new professionalism? Challenges and opportunities. *Current Sociology*, 59(4), 406-422. doi: 10.1177/0011392111402585
- Fakılı, A. (2019). *Mesleki profesyonellik ve işbirlikçi iklime yönelik öğretmen algıları: Ankara ili Keçiören ilçesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Firestone, W. & Bader, B. D. (1992). *Redesigning teaching: professionalism or bureaucracy*, Albany: State University of New York Press.
- Garmston, R.J. (1998). The persuasive art of presenting: Becoming expert teachers, Part one. *Journal of Staff Development*, 19(1):60-63.
- Gay, L.R. & Airasian P. (1999). *Educational research: competencies for analysis and applications*. Sixth Edition. Merrill Publishing Company
- Goepel, J. (2012). Upholding public trust: an examination of teacher professionalism and the use of Teachers' Standards in England. *Teacher Development*. 16. 489-505
- Hogan, R. (2009). *Kişilik ve kurumların kaderi* (Çev: S. Y. Kölay). Remzi Kitabevi.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi*. (S. Turan, Cev.). Nobel Yayın Dağıtım.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, Algı, İletişim*, 5. Baskı, Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Kahramanoğlu, R., Yokuş, E., Cüçük, E., Vural, S. & Şiraz, F. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği (ömytö) geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Turkish Studies Educational Sciences* 13(11), 1669-1686. DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13561>
- Kaplanoğlu, E. (2014). Mesleki stresin temel nedenleri ve muhtemel sonuçları: Manisa ilindeki SMMM'ler üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 64, 131-150. <https://doi.org/10.25095/mufad.396494>
- Karahan, H. (2005). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan coğrafya öğretmenlerinin diğer öğretmenlerle öğretmenlik tutumları açısından incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karnak, B. (2020). *Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleri ile örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi.
- Koşar, S. (2015). Öğretmen profesyonelizminin yordayıcıları olarak okul müdürüne güven ve öz yeterlik. *Eğitim ve Bilim*, 18(40), 255-270.
- Küçükahmet, L. (2003). *Öğretimi planlama ve değerlendirme*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıncı, A. Ç. (2014). Öğretmen profesyonelizminin bir yordayıcısı olarak okul kültürü. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 105-118.
- Korkmaz, G. & Sadık, F. (2011). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki tutumlarının sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 121-138.
- McMillan, J., & Schumacher, S. (2014). *Research in education: Evidence-based inquiry* (7th ed.). Pearson Education.
- Mokk, M.W.N.K.A., Grave, W.S. D., Wass, V., O'Sullivan, H., Zwaveling, J.H. & Schuwirth, L.W. (2009). Professionalism: Evolution of the Concept. *European Journal of Internal Medicine*, 20, 81-84.
- Özdemir, N., Yalçın, M. T., & Ernas, S. (2015). Öğretmen öz yeterliği, öğretmen profesyonelizmi ve örgütsel öğrenme arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *VI. Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu*. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Lefkoşa, KKTC, 5-7 Kasım
- Özyanık, M. (2023). *Öğretmenlerin psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerine yönelik tutumlarının açıklanmasında mesleki profesyonelliklerinin rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
- Pearson, L. C. & Moomaw, W. (2005). The relationship between teacher autonomy and stress, work satisfaction, empowerment, and professionalism. *Educational Research Quarterly*, 29(1), 38-54
- Piji Küçük, D. (2012). Müzik öğretmenlerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19:151-161
- Swisher, L. L. & Page, C. G. (2005). *Professionalism in physical therapy*. St. Louis: St. Louis: Elsevier.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Pearson Publishing.
- Tanel, R., Şengören, S. K. & Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (22) , 1-9.

- Tanrıverdi, H.D. (2008), *Anasınıfı öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumlarıyla anasınıfı eğitim programında öngörülen hedeflere ulaşılma derecesi arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Tukonic, S., & Harwood, D. (2015). The glass ceiling effect: mediating influences on early years educators sense of professionalism. *Journal of the Canadian Association for Young Children*, 40(1), 36-54.
- Türkoğlu, A. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Mikro Yayınları.
- Uyar, A. & Karakuyu, A. (2020). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *International Social Sciences Studies Journal*, 6 (73), 4938-4945.
- Yazıcı, A. Ş. (2021). Öğretmenlerin kişilik özellikleri ile mesleki profesyonelliği arasındaki ilişki. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4), 2107-2122.
- Yılmaz, K. & Altinkurt, Y. (2014). Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(2), 332-345.
- Yılmaz, K., Altinkurt, Y., Güner, M., & Şen, B. (2015). The relationship between teachers' emotional labor and burnout level. *Eurasian Journal of Educational Research*, 59, 75-90.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Professionalism is to have the behaviors and attitudes necessary to reach high standards in relation to a profession and to improve the quality of the service (Swisher & Page, 2005). Today, professionalism is mostly perceived as a professional value (Yetts, 2011). Teacher professionalism is a concept related to the realization of teaching both in the classroom, in school and out of school, and to be more beneficial to students as much as possible by increasing the quality (Koşar, 2015). Teacher professionalism has been evaluated as the extent to which teachers can use their knowledge and skills in their professional lives and to what extent they can find solutions to the problems they encounter in their professional life (Baggini, 2005).

Attitude is the tendency that enables people to reveal their feelings, thoughts and behaviors towards any event, lesson, situation, person or object (Erkuş, 1994). Attitude towards the teaching profession has been defined as the teacher's thoughts, feelings, knowledge and feelings about the profession, and as a result, the performance revealed (Camadan & Duysak, 2010). The attitudes of teachers towards the profession, students and school work have a wide impact on the learning and personality of the students (Küçükahmet, 2003). Teachers who have positive attitudes towards their profession can be positive role models. This causes students to gain both academic success and positive behaviors (Demirel & Ünişen, 2018). Teachers with high attitudes; They become researchers, more flexible, patient, consistent, open to communication, tolerant, adapting to change, respectful to individual differences and motivating students (Çeliköz & Çetin, 2004).

Teachers should have a professional approach in the teaching and learning process, their attitudes, knowledge and skills affect students and in this sense, they should create a good model (Türkoğlu, 2002). Knowing the attitudes of teachers towards their profession will help to determine their success, satisfaction and professionalism in their profession (Erkuş, Sanlı, Bağlı & Güven, 2000). In this context, it is aimed to examine the relationship between teachers' attitudes towards the profession and their professional professionalism.

Method

Relational screening design, one of the quantitative research methods, was used in the research because the relationship between teachers' professionalism and their attitudes towards the teaching profession and their predictive power were examined. The relational survey model aims to determine the existence, direction, status and degree of the relationship between more than one measurable variable (McMillan & Schumacher, 2014).

Universe sample

The study population of the research consists of teachers working in a province in the Central Anatolia Region. The sample of the study consists of 358 teachers determined by simple random sampling technique. Simple random sampling method is a sampling technique in which each unit in the universe has an equal chance of being selected for sampling (Büyüköztürk, et al., 2011).

Data collection

Teachers' professional professionalism scale and attitude scale towards teaching profession were used to collect data in the study.

Teachers' Professionalism Scale: The scale developed by Yılmaz and Altınkurt (2014) consists of 24 items and 4 sub-dimensions. Scores that can be obtained from the scale are 1- strongly disagree, 2- disagree, 3- undecided, 4-agree, and 5-strongly agree. The scores that the participants can get from the scale range from 24 to 120. The Cronbach alpha reliability coefficient of the scale is 0.90. The reliability coefficient for the sample determined in this study is 0.915. This value shows that the scale is quite reliable.

Attitude Scale Towards Teaching Profession: Data for teachers' attitudes towards teaching profession Kahramanoğlu et al. (2018) using the scale developed by. Scoring of the 5-point Likert-type scale; Strongly Disagree: 1, Disagree: 2, Undecided: 3, Agree: 4, Totally Agree: 5. The lowest score that can be obtained from the scale is 12, and the highest score is 60. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient of the original scale is 0.77. For the sample determined in the study, it is 0.870.

Analysis of data

In the analysis of the data, it was determined whether the data showed a normal distribution or not. The skewness and kurtosis values of the teachers in the study were calculated for their professional professionalism and their attitudes towards the profession. These values are skewness value -0.618 kurtosis value -0.016 for professional professionalism. The skewness value for the attitude towards the profession is -1,077 and the kurtosis value is 1,308. The fact that these values are between -1.5 and +1.5 indicates that the data show a normal distribution (Tabachnick & Fidell, 2013). In order to determine the level of professional professionalism and sub-dimensions of teachers and their attitudes towards the profession, the mean and standard deviation values of the scores they got from the scale were examined. Manova, Anova, Mann Whitney U and Kruskal Wallis were used to determine whether there was a significant difference between the demographic variables of teachers and their professional professionalism and professional attitudes. Pearson correlation was used to determine the relationship between them, and regression analyzes were used to determine their predictive power.

Results

According to the results of the analysis, there is a positive, significant and high-level relationship between teachers' professionalism and their attitudes towards the profession. In addition, the predictive power of teachers' attitudes towards their profession is 53%.

Discussion and Conclusion

As a result, both professional professionalism of teachers and their attitudes towards the profession were found to be high. In terms of professional professionalism, there is no significant difference in terms of gender, school type, socio-economic level of the region where the school is located, faculty graduated and graduation level, while there is a significant difference in seniority and branch variables. While there was no significant difference in teachers' attitudes towards their profession, gender and school type variables, significant differences were determined according to the variables of seniority, socio-economic level of the region where the school is located, graduation level, branch and graduated faculty. There is a high level of relationship between attitude and professionalism, and attitude explains 53% of professionalism. For this reason, in order for teachers to fulfill their profession in a professional way, they must first have a positive attitude towards the profession.